

Täysistunto

Tiistai 3.11.2020 klo 14.00—20.59

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Esittely, ministeri Lintilä.

Keskustelu

18.11 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta on tarkoitus parantaa näiden mineraalien hankintaketjun läpinäkyvyyttä. Konfliktimineraaleja ovat konflikti- ja korkean riskin alueelta tuotava tina, tantaali, volframi, malmit sekä kulta. Näitä mineraaleja käytetään laajasti muun muassa puhelimissa, tietokoneissa, kameroissa, lentokoneissa, lääkinnällisissä laitteissa sekä koruissa. Konflikti- ja korkean riskin alueita ovat alueet, joilla on käynnissä tai on ollut aseellinen konflikti tai muuten hyvin epävakaat olot.

Konfliktimineraaleihin ja niiden tuotantoon liittyy paljon kehitysmahdollisuuksia mutta myös ongelmia. On alueita, joissa näistä mineraaleista saatavia tuloja käytetään esimerkiksi väkivaltaisiin konflikteihin tai ihmisoikeusrikkomuksiin. Väkivaltaisten konfliktien lisäksi näillä alueilla saattaa esiintyä myös ihmisoikeusloukkauksia ja muun muassa näihin liittyvää lapsityövoiman käyttöä, seksuaalista väkivaltaa ja rituaalisesti ja kulttuurillisesti merkittävien paikkojen tuhoamista.

Yhtenä keinona ongelmien vähentämiseksi Euroopan unioniin on perustettu toimintaketjun due diligence -järjestelmä, jolla asetetaan velvoitteet sellaisille tuojille, jotka tuovat konfliktimineraaleja. Tämä järjestelmä asettaa mineraaleja tuoville yrityksille uusia velvoitteita. Vastuullisen yritystoiminnan kautta voidaan tukea luonnonvarojen kanavoitumista kyseisten alueiden kehittämiseen.

Konfliktimineraalien tuontea koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, niin sanottu konfliktimineraaliasetus, annettiin vuonna 2017. Tässä asetuksessa on melko tarkat säännökset konfliktimineraaleja koskevista toimitusketjun due diligence -velvoitteista, suomeksi sanoen asianmukaisen huolellisuuden järjestämisestä. Nämä konfliktimineraaliasetuksen säännökset ovat suoraan myös Suomea ja suomalaisia yrityksiä velvoittavia. Kansallisesti jää säädettäväksi Suomen toimivaltainen viranomainen, joka olisi Turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2020 vp

suus- ja kemikaalivirasto eli Tukes. Tukesilla on tähän tarvittava osaaminen ja viranomaisvaltuudet. Myös Tullilla on omaan toimialaansa liittyvä rooli konfliktimineraalien tuonnissa.

Hallituksen esityksessä on lisäksi säännökset tarvittavista tarkastusoikeuksista ja tiedonsaantioikeuksista. Esityksessä on Tukesin toiminnan tueksi ehdotettu myös joitakin hallinnollisia toimenpiteitä, joista uhkasakko on järein. Hallituksen esityksellä Suomen konfliktimineraaleja koskeva järjestelmä saadaan Euroopan unionin edellytysten mukaiseksi.

Tämän lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.